

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessionale, || In Qvo || Vniversa || Materia De ||
Confessione Pec-||catorvm Apvd Catholicos || vsitata per
Quæstiones explicatur**

Eisengrein, Martin

Ingolstadii, 1577

VD16 E 795

Widmung

urn:nbn:de:hbz:466:1-30362

ILLVSTRISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO,
Domino VVILHELMO,
Comiti Palatino Rhe-
ni, & vtriusq; Bauariæ
Duci &c. Domino
suo clementif-
simo.

VM DIVERSIS
sæpenuerò sæcu-
lis, Princeps Illu-
strissime, variis he-
reseō nouitatibus diuexata fue-
rit Ecclesia: tùm nunquam gra-
uiùs quã in hac mundi senecta,
vbi rursus innumerabiles pro-
pè pestes, quæ olim quidem nõ-
nullum excitauerunt fumũ; sed
tandẽ Dei miseratione fuerunt
extinctæ, & ex omnium animis

a 2 dele-

Ad Bauariæ Ducem V Vilhelmum
deletæ ex orco reuocâtur. Nam
si memoria repetamus vesanos
priscorum hæreticorū errores;
comperiemus, quòd pro sæcu-
lorum diuersitate, diuersis quo-
que hæreseôn arietibus oppug-
nata fuerint Ecclesiæ castra, at
nunq̄ ferme tanto cum impetu
ferocitateq̄; quanto nunc cum
summo Ecclesiæ detrimento
cernimus euenire.

Tantus est enim nostræ tem-
pestatis hæreticorū furor & im-
potentia, vt omnibus omninò
errorum machinis in præfidiū
acceritis, Ecclesiam labefacta-
re, fidem ex Catholicorum ani-
mis euellere, charitatem extin-
guere, omnem Christianæ reli-
gionis cultum euertere, ac sub
fucò libertatis Christianæ Dia-
bolicam quærere seruitutē mo-
liantur; cuius rei in plerisq; re-
gioni-

Epistola Dedicatoria.

gionibus nullum est aduertere modum, nullum licet prospicere aut præfagire finem.

Ac cum pleraq; oia Orthodoxæ fidei dogmata alia dilacerēt, vt Sacramenta; alia subsannent, vt Sanctorum venerationē; alia abominētur & oderint, vt imaginum vsum, & Deiparæ Virginis reuerentiam; alia aliis indignis tractent modis: nihil tamē ferè odiosius exagitāt, infestius oppugnant, acriusq; persequuntur, quàm eam, quæ Dei Angelo Sacerdoti fit, Confessionem Sacramentalem, Diuino oraculo nobis commendatam, in sacris literis cōsignatam, ab Apostolis eorumq; successoribus magna cum religione frequentatam, et in hæc vsque tempora, quasi per manus traditam & cōseruatam. Nouit enim, vt callidissimus, ita

Ad Bauaricæ Ducem VVilhelmum
& infensissimus ille humani generis hostis, magno suo edocto malo, quanta iam inde à promulgato per vniuersum orbem Evangelio, per Confessionis frequentationem, apud pios Christianos regni Christi fiat accessio, & suę tyrānidis labefactatio: rursus quantū per Cōfessionis, siue contemptū, siue abrogationem incommodet Ecclesię Dei, suā verò stabiliat, ac cōfirmet.

Genes. 3.

Nec malè profectò conijcit astutissimus serpens, de quo propterea etiā Scriptura verè pronuntiat, quòd erat callidior cunctis aliis animātibus. Quæ enim insidias ipsius, quas calcaneo nostro nunquā non struit, euadēdi cōmodior via? qui opportunior & efficacior queat esse modus & ratio, iugū ipsius, sub quod nos, nullo non molimine studet cōtinen-

Epistola Dedicatoria.

tinēter mittere, excutiendī, quā
illa ipsa apud Catholicos vsitata
salutaris peccatorū Confessio?

Hæc certè est (vt virtutem &
fructus eius paucis complectamur)
quæ ex ipsis Diaboli faucibus
pœnitentes eripit. Hæc est,
quæ mortis & inferni portas
claudit. Hæc, quæ gratiam Dei
amissam recuperat, quæ Sancto-
rum communioni restituit, quæ
pudorē excitat, lachrymas elicit,
adulteriis finem imponit, auersam
pecuniam restituit, odiū
extinguit, pacem conciliat, furorem
reprimit, vitam & mores
animi cōponit. Quæ deniq; animæ
confert sanitatē, & salutari à
Sacerdote accepto consilio, ad
ea pœnitentię opera peragenda
peccatorē excitat, quib⁹ ab æterna
damnatiōe & potestate Sata-
nę liberetur. Quanta verò isthęc

Cōfessio-
nis vtilitas

Ad Bavariae Ducem V Vilhelmum

Confessionis utilitas? Tanta certe, ut si nulla suffragetur nobis scripturae auctoritas, omnium Ecclesiae destituamur testimoniis, nulla extet oecumenici Synodi definitio: quiuis tamen non iniquus rerum aestimator facile deprehendat, imò fateri cogatur, eam non aliunde, quam Spiritus sancti consilio, numine & benignitate fuisse institutam, nobisque commendatam.

Quae cum non ignoret Sathanas, incredibile profectò est, quò ringatur, totusque ira & furore ardeat, tot animarum myriades, quarum exitium mirè sitit, virtute huius Confessionis, ab ipsius infidiis mundiisque illecebris tutas, & tandem omnibus tendiculis superiores, aeternae felicitatis consequi praemium. Ideoque nullum non mouet lapidem, ut hanc
homi-

Epistola Dedicatoria.

hominibus exofam reddat, & si quoquo modo fieri possit, totam ex animis eorū euellat, deleat & extinguat. Hinc eam vel nō ab ipsomet Christo, sed hominibus tantū institutam, vel minū necessariam, vel non factis tutam esse, vel non secretam & auricularē esse, sed alio modo fieri debere, tum plura alia eius farinae calumniatur, & incautis hominibus, hoc solo fine, vt eos saluberrimo eius fructu spoliet, persuadere conatur.

Ego certē, cū non obscure animaduertē, imō palām ipsa res loqueretur, plurimos Sathanicis istis fraudibus circumuētos & fascinosos, à salutari hac apud Catholicos vsitata confitendi consuetudine, cum certissima propriæ salutis iactura, absterreri: Operæ precium me

a s factu-

Ad Bauaria Ducem V Vilhelmum

facturum putabā, si ea, quę apud probatos Catholicos Theologos, de hac tā vtili materia, hinc inde copiosè tractata legissem, in Enchiridij formam, vsui quotidiano, tam Confessariorum, quàm Confitentium magis accommodatam, quàm volumina magna esse solent, redacta, in lucem ederem, & publicè, omnibus Catholicam veritatē sitientibus, legenda proponerem.

Neque enim, vt verum fatear, eorum mihi sententia, ne dicā præposterū iudicium, probatur, qui cū ipsi vel aliis negotiis implicati, vel ignauia, aut alio animi morbo impediti sæpè, in lucē edant nihil, nec edere etiam velint, tā rigidos tamen, nemine iubente, aut exigente id ab ipsis, alienarum lucubrationum, tanta cum libertate se præbent censors,

Epistola Dedicatoria.

fores, vt recens editum librum, licet nondū ab ipsis lectum, imò ne extremis quidem labris degustatum, primo statim intuitu, magno supercilio ridere, respuere, condemnare audeant. Præceps hoc iudicium suum, vulgari illo Poëtæ versiculo egregiè scilicet palliâtes & excusantes:

Censores
alienarum
Lucubra-
tionum.

Tenet insatiabile multos

Scribendi Cacoëthes.

Quasi verò, si rem recta reputemus via, in hac tanta Ecclesiæ desolatione, qua vndiq; à maleferiatis hominibus & errorum magistris oppugnatur, & tantū non opprimitur, non plures inuenire liceat, de quibus multò veriùs & rectiùs dixeris, quòd eos non tam scribendi, quàm nō scribendi Cacoëthes teneat. Serpit enim, imò grassatur etiã

a 6 iners

Ad Bavaricæ Ducem VVilhelmum

scribitur
tauribus
l. incipit
nominis

iners hic feriãdi & ociãdi mor-
bus passim, & dici vix potest,
quantopere infestet aliquos.

Vtinam verò non plures in-
genio & doctrina præstantissi-
mos viros cernere liceret, quos
cacoëthes illud non scribendi,
vel veteranus potius sic totos cor-
ripuit, occupatos & constrictos
possidet, vt, si quis eos verè ta-
lentum sibi concreditum defo-
dere dixerit, non procul à sco-
po aberrasse videri queat. Quid
enim, quãso, hoc est, priorũ
librorum nihil in lucẽ emitte-
re, alienorũ autem Aristarchos,
& quidem sinistros, nunq̃ non
agere? Ipsi sanè viderint, quo-
modo Altissimo ea de re olim
responsuri sint. Meo autem iu-
dicio, præclarius multò de Ec-
clesia, de religione, de proximis
merentur ij, qui licet nõ semper
per-

Epistola Dedicatoria.

perfecta, & omnibus numeris absolutissima præstant: tamen pro ingeniorum suorum modulo, ea proferre, ac in lucem edere, quanta possunt diligentia, satagunt, ex quibus in Christi gregem aliquid utilitatis redundare posse in Domino confidunt.

Quid? Num idcirco rectè deseruerit Ecclesiastes concionandi munus, quòd aureū illud eloquentiæ flumen S. inquam Chryostomum dicendi gratia & copia superare nequeat, aut æquare? Aut manus porriget victas hæreticis, seq; murum eis opponere desinet, neq; literariis vllis oppugnabit armis: tamen, si quis se suo metiatur pede, diffidat se id præstare posse tanto argumentorum robore, & pondere, quantum illud effe-

Ad Bauariæ Ducem V Vilhelmum

Etum dedit Diuus Augustinus
noster? Absit: Non enim, licet
Virgilio inter Poëtas tribua-
mus palmam; cæteri à scriben-
do sunt deterriti. Neque etiam
quia cum Cicerone tanta cum
prudèntia, copia & ornatu dice-
re non valemus, nec cum Peri-
cle fulgurare & tonitruare, nec
cum Demosthene pari splêdo-
re & ornatu cùm verborû tum
sentètiarum eloqui nequimus;
continuò nobis obmutescendû
erit. Nam, vt ille ait. Et in secun-
dis & in tertiis consistere, quan-
do non datur contingere sum-
ma, etiam res est minimè pœni-
tenda.

Liceat ergo quoq;, pace isto-
rum bonorum virorum, nobis,
qui non nostra, sed ea quæ Chri-
sti sunt, non propriam, sed Dei
gloriam, non priuatâ, sed publi-
cam

Epistola Dedicatoria.

cam vtilitatem, animarum salutem, & fidei Catholicæ propagationem sc̄riptionibus nostris quærimus. Liceat, inquam, per eos, nobis, in bono hoc & sancto instituto nostro progredi. Nec inuideant nobis labores, quibus pro asserēda Dei domo, alacribus animis, & indefesso studio vires & valetudinem afficimus & exhaurimus, qui ipsis vicissim, quæ Deus eis oia fecit (si modò Deus fecit) tã nõ inuidemus, vt eis cõpatiamur etiã.

Cogitent, & vel hoc nomine à temerariis iudiciis abstineãt, quòd lucubrationes hæ nostræ, non ipsis, vtpotè magnis & doctis, sed indoctis potiùs, sed rudibus, sed paruulis Christi scriptæ & editæ sint. Iis hac nostra tenui opella seruire, & veluti lac præbere animus est.

Soli-

Ad Bavariæ Ducem VVilhelmum

Solidus cibus vobis perfectis,
& adultioribus aliundè peten-
dus est. Est Sotus, qui vobis esu-
rientibus eum frangat; Est Me-
dinas, est Victoria, est Hofius,
Tapperus, Alphonsus à Castro,
Vega, Roffensis, Viguerius, Ma-
rianus Victorius, Polancus, Na-
uarrus. Hui quales viri? Quan-
ti Theologi? Quàm celebres
Scriptores? Quorum nos cor-
rigiam calciamentorum solue-
re non sumus digni.

Ad hos ergo, qui desiderio
aliquo solidioris Theologię dis-
cendi tenetur, tanquã ad ipsam
scaturiginem, ex qua vberiora
promanant materiarum Theo-
logicarũ flumina, recurrat. No-
stra enim hæc tantũ riuuli sunt,
si modò nostra ea dici fas est,
quæ pleraq; omnia ex fontibus
ijs ad nos deriuata esse liberè fa-
temur.

Epistola Dedicatoria.

temur. Ex ijs cerrè hausimus. Ab ijs, & aliis etiã probatis Catholicis Theologis, quorum vestigiis libenter insistimus, quos etiam Duces & Pręceptores nostros, non ingratis profitemur: Ab ijs, inquam, didicimus, & accepimus, quicquid boni libellus hic de Confessione complectitur.

Cæterùm, Princeps Illustrissime, cùm usu atq; cõsuetudine comprobatum esse videam, vt non modò scriptorum vulgus, sed etiã præstantissimi quique, suæ industriæ fœtus insignẽ aliquem quærant Patronum, sub cuius nomine, vel tutiùs à maleuolorũ morsibus, vel gratiùs apud æquos cãdidosq; lectores emittatur in lucem: Tu vnus inter multos occurristi, cui hoc literariũ munus, vt sit primum
meæ

meæ

Ad Bauariæ Ducem VVilhelmum

meæ in te beneuolentiæ & obseruantiaë testimonium qualecunque, dedicarem. Cùm enim Cels. T. Illustrissimę non minùs quàm Serenissimo Parēti, multis nominibus obligatissimus sim, dignum & iustum esse arbitratus sum, vt gratitudinē quoq; meam erga Illustriss. Cels. Tuã æquè, ac erga Dominum Parentē publicè redderē cōtestatam. Cumq; aliud nō occurreret, aut potius facultatum nostrarū tenuitas hoc tēpore dare prohiberet, munus hoc, vt huius voluntatis meę monumentum sit, transmitters placuit. Quod quidem, etiam si chartaceum tantū, & si quantitātē spectes, exiguum sit, ideoq; Illustriss. Cels. Tua indignum videri queat: longè tamen gratissimū, vel hoc nomine ipsi futurum minimè dubito,

to,

Epistola Dedicatoria.

to, quòd plus in recessu conti-
neat, quàm in fròte promittat,
adeoq; ea complectatur & tra-
ctet, quæ Illustriss. Cels. T. sum-
ma sua cū laude cū primis cu-
ræ, cordiq; habet.

Quis enim nescit, eam hac sa-
lutari Confessionis medicina,
hoc efficacissimo contra omnis
generis animæ morbos, qui nos,
dum mortale hoc corpus cir-
cumgestamus, subinde inuade-
re solent, antidoto, hoc diui-
nitus instituto animæ remedio,
crebrò, & quidem deuotissi-
mè uti solere? Vnde aliud nihil
quàm serena mens, hilaris con-
scientia, ardens deuotio, zelus
fidei, animæ sanitas, consequi
potest. Hi enim fructus, hi effe-
ctus sunt veræ & sæpius repeti-
tæ Confessionis. Hinc factum
est, vt propter eos, plurimasque
alias

Ad Bauariæ Ducem VVilhelmum

alias virtutes totus Catholicus orbis Illustris. Cels. T. cum nobilitate generis, tum multò maximè vera virtute illustrem, spe optima, quã de Cels. T. & rebus per ipsam p̄clarè gestis, ac præclariùs gerendis concepit, oculis ferat & intueatur.

Intuetur, inquam, & gratulatur sibi de tanti Patris, tanto Filio, tam Catholici Aui VVilhelmi, tã Catholico Nepote VVilhelmo. Et quem filium quoque suum tam pium & obsequentem nunc experitur Ecclesia Christi Catholica, sperat non modò Patronũ & Patrem, sed & propugnatorem acerrimum eius, si fortè res poscat, aliquando futurum. Hanc spem certè magna illa Illustris. Cels. Tuæ pietas, qua prædita est, ipsi minimè dubiam excitat. Hanc eandem ar-

dens

Epistola Dedicatoria.

dens eius deuotio erga cultum
Diuinū alit & fouet. Hanc ipsam
constans & flagrans eius erga
Catholicam fidem zelus cōfir-
mat & auget plurimū. Videt
enim & agnoscit, Illustrissime
Princeps, quin probat, miratur,
& summis ad cœlum vsq; laudi-
bus hæc in Illustrissima Cels.
T. elucentes virtutes effert.

Ego ipse profectò Theologo-
rum Ecclesiæ Catholicæ mini-
mus, quoties Illustriss. Cels. Tuā
Serenissimi Parētis sui Alberti,
& aliorum maiorum, gloriosæ
memoriæ, Catholicis vestigiis,
tām constanter, tām piè, tanto-
que zelo in hærentem mecum
confidero, (confidero autem
sæpenumerò) statim mira qua-
dam animi lætitia perfundor,
gaudeo in Domino & exulto,
DE V Mq; Patrem misericor-
diarum

Ad Bavarie Ducem V Vilhelmum

diarum ardentem precor, vt Illustris. Cels. Tuã, vnã cū Coniuge & pignoribus dulcissimis, natis natorum, & qui nascentur ab ipsis, clemēter benedicat, vt cōferuet, & viuificet, vt beatos faciat in terra, vt limites imperij vestri magis magisq; propaget. Et denique caducæ huius vitæ curriculo in Ecclesiæ Catholicæ gremio piè confecto, ad æterna regni cœlestis gaudia benignè recipiat. Quis enim Christianus ei Principi, sub cuius tegmine alarū Catholici Doctores fouētur, adeoq; ipsa Christi religio, aliàs tot periculis & telis ministrorum Satanæ exposita, variisque modis oppugnata, tutò & suauiter requiescit, nō benè precaretur?

Huius verò piæ & deuotæ voluntatis meæ quaecunque argumen-

Epistola Dedicatoria.

gumentum, libellum hunc de Confessione peccatorum, proprietate sua, hilari fronte suscipiat Cels. T. Illustrissime Princeps, idque ex affectu tradentis & precio rei contentæ, nō continentis paruitate, metiatur; tū semetipsam lectione ipsius, cū per occupationes licuerit, recreet, ac cōfirmet: Et Eisengreinium Sacellanum & clientulū deuotissimum & humilimum veteri beneuolentia, & clementissima volūtate cōstanter prosequi pergat. Datū Ingolstadij ex Musæo nostro, in Festo Conuersionis S. Pauli, Anno 1577.

Illustriss. Cels. Væ.

Hmilimus D. Sacellanus

*Martinus Eisengrein,
S. Theologiæ Doctor.*

